

Fra den IX. internationale kriminalistiske Kongres.
(St. Petersburg 17.—21. Septbr. 1902.)

I det Foredrag om »Kriminalitetens sociale Faktorer«, som v. Liszt holdt paa Kongressens sidste Dag, fremhævede han stærkt, at Unionen mere end hidtil burde erindre den første Paragraf i sine Statutter og studere Kriminalitetens Aarsager. »Det er i selve det sociale Liv og i de sociale Grupper normale Funktioner, at Kriminalitetens første Aarsager maa søges. Vor Tids Kriminalitet adskiller sig fra tidligere Perioders ved to karakteristiske Træk: Proletarernes og Neurastenikernes Kriminalitet. Proletariatets og Neurastenikernes Tilvækst i de store Byer søger sin Forklaring i den industrielle Udvikling og den mere og mere haardnakkede Kamp i den internationale Handel. Den industrielle og kommercielle Udvikling, som Lovgivningen ikke kan forhindre, paalægger denne en dobbelt Opgave: at støtte dem, som Kampen for Tilværelsen truer med at knuse, og uden Svagheit, men ogsaa uden Haardheit at udskille fra Samfundet dem, som den ikke kan frelse. Summen af disse opdragende og eliminerende Forholdsregler danner Kriminalpolitikens fremtidige System, hvis Studium er Unionens højeste Maal og Eksistensbetingelse.« Forhaabentlig vil da den næste Kongres — hvad enten den skal afholdes i Athen eller i Berlin — faa mere ak-

tuelle Spørgsmaal paa sit Program og ikke nøjes med som Kongressen i St. Petersborg at forhandle Emner af ren speciel juridisk Interesse.

Thi som saadanne kan man vel nok betragte Kongressens to Hovedspørgsmaal. Det første af disse lød paa: »Hvilken Betydning bør Forbrydelsens psykiske Elementer have i Straffeloven i Sammenligning med dens materielle Følger«. Efter en livlig Forhandling enedes man om, at »ingen er strafbar for sine Handlingers Følger, uden for saa vidt som han har forudset eller kunnet forudse dem«, og »med Hensyn til Spørgsmaalet om Meddelagtighed bør Loven opgive enhver doktrinær Distinktion mellem dem, som have deltaget i den samme Forbrydelse, og indskrænke sig til at angive de Arter af Meddelagtighed, som den betragter som saadanne«. Det andet, der optog to fulde Møder, drejede sig om: »Hvilke Reformers vil det være ønskeligt at indføre paa Forundersøgelsens og Anklagens Omraade for at skaffe saavel den personlige Friheds som Sandhedens Interesser de størst mulige Garantier«. Det vedtoges, »at Grundlaget for de Reformers, der bør gennemføres ved Forundersøgelsen, er Adskillelse af Politiets Funktioner fra Dommerens, og Gennemførelsen af den kontradiktoriske Fremgangsmaade. Under Dommerens Kontrol bør alle det stedlige Politis Funktioner overføres til den fuldt ansvarlige offentlige Anklager.« Om »Patronagen« talte Berthélemy, som hævdede, at den først naaede til fuld Nyttelvirkning, naar den blev øvet ved Samarbejde mellem den dømmende Øvrighed og den private Godgørelighed, at den maatte bestaa i Gerninger, men ikke i Gaver, i Indflydelse, Raad, Forholdsregler, men ikke i Penge, og at den saa meget som mulig burde være individuel; endvidere Albanel, som opstillede Regler for Patronagen af Børn, Feldstein, der gav Oplysninger om Patronagen i Moskva, og Rivière, som kommenterede sin Rapport om Patronagens Standpunkt og Resultater særlig i Frankrig. Der fremkom dog intet ud over, hvad man har

hørt paa andre Kongresser. Salomon og Witte — fra hvis Haand der forelaa en meget interessant og udførlig Rapport — gav Meddelelser om Transporten af Straffefanger til Siberien og Sakhalin (Kathorga). Begge fremhævede stærkt Ankerne mod denne Straffemetode, hvis i enhver Henseende skadelige Indflydelse synes at staa klar for alle russiske Kriminalister, der af Selvsyn kende Straffestederne. »Den hvide Slavehandel«, som ogsaa hører til de kendte Kongresemner, tilligemed nogle andre Spørgsmaal, der bleve gjorte til Genstand for »Kommunikation« og »Diskussion«, fik en ret stifmoderlig Behandling. Det samme var Tilfældet med den betingede Domfældelse; Kongressen udtalte sig her i en Resolution for Nyttens af dette Institut, men mod dets administrative Anvendelse.

Det var vel i øvrigt næppe alene Iver efter at komme til at deltage i Kongressens Forhandlinger, der havde draget saa mange Deltagere til St. Petersborg. At der var 200 russiske Deltagere, tør vel nok skrives paa den kriminalistiske Interesses Regning. Der er ingen Tvivl om, at der mellem de russiske Jurister er Enighed om, at Reformen paa Strafferettens Omraade ere nødvendige, og da Rusland forbereder en ny Straffelov, er Sagen jo ret aktuel. Det stærkt officielle Præg, man havde givet Kongressen, tydede ogsaa paa, at man var særlig glad ved at samle netop de civiliserede Landes Kriminalister til Møde i Rusland. Justitsminister Mourawieff, der var Kongressens Ærespræsident og holdt dens Aabningstale, pointerede stærkt dette. Og de gunstige Rejsebetingelser, der vare indrømmede Unionens Medlemmer, lige saa vel som de mange Festligheder (Reception paa Raadhuset, Middag hos Kejseren, Festforestilling i Operaen etc. og særlig Udflugten til Moskva) tydede ogsaa herpaa.

Men de fleste af de 150 fremmede Deltagere, mellem hvilke der i øvrigt kun fandtes faa betydelige Navne, havde sikkert mest følt sig dragne af Lejligheden til under gunstige Vilkaar at lære lidt at kende af det Land, hvis For-

hold og Institutioner ere indhyllede i en vis Hemmelighedsfuldhed. Og med den virkelig storslaaede russiske Gæstfrihed, der gav sig Udslag paa alle Kanter, arrangerede man ikke alene under kyndig og — ved det russiske Sprogs Uforstaaelighed — i øvrigt højst nødvendig Vejledning Udflugter til alle de mulige Seværdigheder, der danne Tiltrækningspunkter for sædvanlige Turister, men indbød ogsaa Kongresdeltagerne til at besøge saadanne Institutioner, der ellers ere lukkede for almindelige dødelige. Og da det var en fysisk Umulighed at overkomme alle Møderne og samtidig besøge Museer, Slotte, Kirker, Fængsler, Opdragelsesanstalter etc., blev Kongresmøderne for mange et nødvendigt Onde, som besøgtes, naar der ikke var andet arrangeret. Men disse mange fik maaske nok det betydeligste Udbytte af Rejsen ved at gøre Bekendtskab med Institutioner, der tydeligt genspejle et mærkeligt Land, som paa uciviliseret Grund har modtaget Vestens færdige Kultur, hvor Udviklingen ikke er foregaaet jævnt og stigende, men i Spring, hvor man snart er bleven staaende ved middelalderligt Barbari, snart er sprungen langt over Maalet. Forleden læste man i Aviserne, at det kvindelige Opsynspersonale i en af St. Petersborgs Sindssygeanstalter havde pint Patienter til Døde ved skiftevis at overhælde dem med varmt og koldt Vand, og samtidig ejer Moskva en hypermoderne psykiatrisk Universitetsklinikk, som i sine udstrakte Bygninger huser 50 Patienter, der plejes af et Opsynspersonale paa 34. Og mellem Moskvaer Transportfængslets skumle Kældere, der uafbrudt give Genlyd af Lænkeklorren, og St. Petersborgs lille fikse Kriminalmuseum ligger der mindst et Aarhundrede.

Af Institutioner besøgtes selvfølgelig væsentlig Fængsler, Tvangsopdragelsesanstalter, Politistationer etc. Undersøgelsesfængslet (*maison de détention préventive*) i St. Petersborg er ældre og uden særlig Interesse; det er i to Étager, bygget i Rektangelform og er ved en Tværfloj delt i to ulige store Dele for hvert Køn. Det optages

væsentlig af Celler, der støde op til Galerier og vende ud mod Midtergaarden, hvor der findes vifteformig lejrede Spadseregaarde. Desuden findes et kommunalt Arresthus (maison municipale d'arrêt), bestemt for dem, der have gjort sig skyldige i Politiforseelser. I St. Petersburg opdagedes i 1900 af Politiet 20,076 Forbrydelser (hvoraf 2772 i Forstæderne). Af disse vare 189 Drab eller Drabsforsøg, 226 Indbrudstyveri eller Røveri, 19,456 simpelt Tyveri eller Bedrageri. Største Delen af de mindre Forbrydelser saa vel som Forseelserne falde ind under Fredsdommerens Virksomhed. I 1900 havde de 42 Fredsdommere i St. Petersburgdistriktet 97,061 kriminelle Sager og 81,395 civile Sager til Undersøgelse. For kriminelle Sager maatte 113,213 anklagede fremstille sig, og af disse bleve 78,715 (69,5 %) dømt. Ved største Delen af Fredsdommernes Domfældelser drejede det sig om Forseelser mod Sømmelighed, Ro og Orden.

St. Petersburg har paa côté de Viborg ved Nevaen en stor Straffeanstalt (prison cellulaire) for Mænd, væsentlig saadanne, der ere dømt ved en af Byens Jurisdiktioner, men ogsaa en Del andetsteds fra, der ere overførte paa de lokale Øvrigheders eller de dømtes eget Forlangende. Det er bygget fra 1884 til 1889 og har kostet 1,480,000 Rubler. Man har lagt Fængslet i selve Byen, fordi man vilde give Fængslernes øverste Administration — først oprettet 1879 — Lejlighed til paa nært Hold at gøre Erfaringer om Anvendeligheden af Cellestraffen, der da var lidet studeret i Rusland. Fængslet, der kan rumme 1150—1200 Fanger, er væsentlig beregnet paa Celleophold, men der findes dog nogle Fællestuer. Det bestaar af to adskilte Fangebygninger med korsformede Fløje, i hvilke der paa begge Sider af en Midtergang er lejret ganske rummelige Celler med Jernseng til at slaa op og løst Kloset. Uden om og mellem disse ligge Administrationsbygninger, Køkken, Vadskeri, Smedie og 4 Sygehuse, af hvilke 1 er bestemt for de epidemiske Sygdomme. Der findes

ingen adskilte Spadseregaard, men Fangerne spadsere med nogle Skridts Mellemrum i Kreds i en aaben Gaard. Overhovedet er Isolationen ikke strengt gennemført. Paa Sygestuerne behandles Fangerne paa Fællestuer, og ogsaa Arbejdet foregaar for en stor Del i Fællesskab saavel i Køkken, Vadskeri og den store Smedie — hvor det var uhyggeligt at se Fangerne staa og manøvrere med glødende Jernstænger — som ogsaa i de i Kælderen beliggende store Rum for Typografi og Litografi. En Del, saaledes Skomagere, Skræddere, Snedkere, havde dog deres Arbejde i Cellerne. De Fanger, der ere uegnede til Haandværk, saavel som de, der ere dømt til højst 14 Dages Fængsel, beskæftiges med Værkplukning. De raske Fanger maa om Vinteren arbejde 10 Timer, om Sommeren 11 Timer om Dagen, heri dog indbefattet den Tid, der anvendes til Spadsere og til Besøg i Fængslets Kirke og Skole. Kun Fanger, hvis Sygdom er konstateret af Lægen, ere fritagne for Arbejde. Bruttoindtægten af Fangernes Arbejde var i 1900 62,568 Rubler 80 Kopek. Da der var anvendt 13,072 Rubler 32 Kopek til Arbejdsmateriale, var Arbejdsfortjenesten altsaa 49,496 Rubler 48 Kopek. Heraf godskreves Fangerne 19,839 R. 22 K., Statskassen fik 14,788 R., og 14,869 R. 26 K. gik til Fængslet for at anvendes dels til de Fanger, der besørgede Husgerningen, dels til Reparationer, dels som Gratiale til Arbejdstilsynet og dels til Udviklingen af Arbejdet i de øvrige russiske Fængsler. Foruden en Fængselsdirektør og 7 Assistenten, der hver har sit Omraade at varetage, er der ved Fængslet ansat 100 Vogtere.

De kvindelige Straffanger ere anbragte i »le château de Lithuaine«, en gammel Bygning, som gaar helt tilbage til Katharina II's Tid, og som tidligere har tjent til Kaserne; dens mærkelige Form — en overordentlig langstrakt Trekant — hidrører sagtens fra denne dens oprindelige Bestemmelse. Den indeslutter et Fængsel for 200 kvindelige Straffanger, et Fængselssygehus paa 50 Senge og

et Forbedringshus (établissement correctionnel pénitentiaire) for 484 Mænd. Hvad Straffens Strenghed angaar, repræsenterer Forbedringshusene (maisons correctionnelles) umiddelbart efter Fængslet (prison) den strengeste Straf, den russiske Straffelov rummer. Denne Straf er næsten den vigtigste i det russiske Fængselssystem, og den er stærkt tiltagende, efter at Loven af 1900 har indskrænket Deportationen til Siberien. Forbedringshusfangerne faa kun $\frac{3}{10}$ af Nettofortjenesten for deres Arbejde, medens Fangerne ellers faa $\frac{4}{10}$ — Tugthusfangerne (les forçats) dog kun $\frac{1}{10}$ —, og de ere undergivne sværere Disciplinærstraffe, deriblandt ogsaa Legemsstraf, hvilken Straf dog efter Sigende kun tildeles sjældnere og i St. Petersborg fordrer Chefen for Fængselsadministrationens, i det øvrige Rusland Guvernerens Billigelse. De Forbedringshusfanger, som i 2 Aar have vist en god Opførsel, gaa over i Forbedringsstadiet, faa Ærmesnor, ere fritagne for Legemsstraf og kunne anvendes til at føre Tilsyn med de andre Fanger under Arbejdet. 10 Maaneders Ophold i denne Klasse regnes for et Aar. Men fjernes de paa Grund af daarlig Opførsel af Forbedringsklassen, kunne de ikke optages i den igen før efter 3 Aars Forløb. Efter det nye Straffelovsudkast skal Forbedringshusstraffens første Stadium afsones i Celle og den øvrige Tid i Fællesskab, dog med Adskillelse om Natten. Medens Kvinderne beskæftiges ved Vadsk, Syning og Værkplukning, beskæftiges Mændene ved Snedkeri, Smederi, Væveri, Bogbinderi, Skomageri, Skrædderi, Spejlbelægning og Filtarbejde. Nettoindtægten af Kvindernes Arbejde var i 1900 9597 Rubler 66 Kopek, af Mændenes 29,687 R. 81 K. Heraf fik Kvinderne 3939 R. 86 K., Mændene 9529 R. 35 K., medens det øvrige anvendtes paa samme Maade som ovenfor nævnt. I Spidsen for Kvindefængslet staar en Fængselsdirektrice, som i visse Punkter er Direktøren for Forbedringshuset underordnet; hun assisteres af 1 Assistent og 13 Opsyn. Forbedringshuset ledes af en Direktør med 5 Assistentter og 47 Vogtere.

Endelig har St. Petersborg et Transfertifængsel (prison de transfert), som er ret nyt, idet det er bygget 1891—94. Det er Tformet med en 2 Etages Hovedbygning og en fra Midten af denne udgaaende 4 Etages Sidefløj og har kostet 619,350 Rubler. Det kan rumme 600 Mænd og 100 Kvinder. Foruden som Transfertifængsel tjener det ogsaa til Ophold for Fanger fra de baltiske Provinser, som sidde under Appel, Fanger, som have afsonet deres Straf i Cellefængslet eller Forbedringshuset og nu skulle dirigeres ud af Hovedstaden, Individider, der af Politiet ere udviste af St. Petersborg, og endelig — ved Mangel paa Plads i Varetægtsfængslet — en Del Varetægtsfanger. Mændene beskæftiges ved Skrædderi og Skomageri, Kvinderne udelukkende ved Syning paa Fangernes Tøj. Nettoindtægten af Arbejdet var i 1900 6550 Rubler 17 Kopek, af hvilke Fangerne selv fik 3879 Rubler 47 Kopek. Personalet bestaar af en Direktør med 3 mandlige og 1 kvindelig Assistent, 37 mandlige og 5 kvindelige Betjente. — En Kontrolkomité, der ogsaa tager sig af Patronagen, fører uafhængig af Administrationen Tilsyn med Fængslerne i St. Petersborg.

Moskva har foruden et kommunalt Arresthus tre Fængsler og et centralt Fængselssygehus. I det kommunale Arresthus (maison municipale d'arrêt) afsone de, der ere dømte af Fredsdommerne, og i nogle Tilfælde ogsaa de, der ere dømte af Domstolene, deres Straf. Det arbejder siden 16. Februar 1867, sorterer under Kommunalbestyrelsen og ledes af en Inspektør med en Økonom til Hjælp. Det husede i 1901 6116 Fanger (5573 Mænd og 543 Kvinder), af hvilke 4093 (3964 Mænd og 129 Kvinder) kunde læse og skrive. Den daglige Gennemsnitsbelægning var 79,⁹⁸ Individider, Opholdets Gennemsnitslængde 4,⁸⁸ Dage, Fangedagenes Antal 29,868. Udgifterne vare 14,222 Rubler 65 Kopek eller i Gennemsnit 47,⁶¹ Kopek daglig pr. Fange.

Guvernementet Moskvas Fængsel (prison du gouvernement de M.) er bestemt saavel for Undersøgelsesfanger som Straffefanger og kan rumme 1100 Mand. Det

bestaar af 3 Dele: Et Cellefængsel for de tiltalte og de til ensomt Fængsel dømte, et Fællesfængsel for de anklagede og et Fællesfængsel for de dømte. Cellefængslet, der er bygget i 1886 i T Form, har 405 Celler i 4 Etager. Korridorerne ere gennemgaaende og faa Lys fra Vinduer i hele Bygningens Højde. Gange, Galerier og Celler ere cementerede. Der er W. C. ved Enden af hver Korridor. Cellerne, der ere ca. 30 Kbm. store, opvarmes ved varmt Vand, oplyses ved gitterbeskyttede Petroleumslamper og ere godt ventilerede, indeholde en Jernseng til at slaa op, Bord, Taburet, flytteligt Kloset, Vadskeapparat og elektrisk Ringeapparat. Celledøren er forsynet med en Klap. Den 3 Etages Bygning, som rummer Fællesafdelingerne og er forbunden med Celleafdelingen ved en opvarmet Gang, har tidligere været Fabrik og er først 1876 omdannet til sin nuværende Brug. Den har Plads til 695 Fanger og er indrettet paa samme Maade som de almindelige departementale Fængsler. Op til lange Korridorer, der løbe langs Bygningens Ydermur, og skilt fra dem ved Jerngitterporte, ligge ca. 30 Sale, der hver kan rumme fra 18 til 70 Behoere. Foruden Jernsenge til at slaa op, Borde og Taburetter findes i hver Sal en Del faste Skabe med nummerede Skuffer, i hvilke Fangerne kunne opbevare deres tørre Kost. Midt i hver Korridor, hvor Vogterne færdes, findes et W. C., Vadskeapparat og en Beholder med varmt Vand. Desuden findes der i Korridorerne saavel som i Værkstederne rigelige Ildslukningsbomber. Opvarmning, Belysning etc. er i øvrigt som i Cellefængslet. Fængslet styres af en Direktør (2000 Rubler og fri Bolig), der under sig har 4 Assistenten, 2 Læger, 1 Præst, 1 Diakon, Kontorpersonale etc.; desuden 1 Vagtmester, 4 Overvogtere og 80 Vogtere, som alle ere tidligere Underofficerer eller Soldater, og som ere kasernerede ved Fængslet i to Kaserner, en for gifte og en for ugifte. Fængslets daglige Gennemsnitsbelægning var i 1899 520,⁰² Varetægtsarrestanter og 499,⁵¹ dømte, i 1900 587,⁴⁸ resp. 541,⁹⁴ og i 1901 635,⁵⁷

resp. 444,63. I Overensstemmelse med Moskvas Befolkning er ogsaa Fængslets Klientel stærkt blandet. Det overvejende Element er sammensat af storrussiske Bønder og Smaaborgere. Den underviste Klasse danner kun 10 0/0. De hyppigste Forbrydelser ere Tyveri og Bedrageri. Recidivsternes Antal er ca. 60 0/0. Fangerne staa efter Reglementet op Kl. 5 (om Vinteren Kl. 6). Til Paaklædning og Bøn er der indrømmet $\frac{1}{4}$ Time; derpaa uddeles varmt Vand, ved Hjælp af hvilket Fangerne selv lave deres Te, som de have $\frac{1}{2}$ Time til at nyde. Derpaa synes Cellerne af Vogterne, og de rengøres af Fangerne, medens samtidig i Fællesfængslet Fangerne fordeles til Arbejdet. Dette begynder overalt Kl. 6 (om Vinteren Kl. 7) og varer til Kl. 11 $\frac{1}{2}$ (12), da der spises til Middag; derefter er der 1 ($\frac{1}{2}$) Times Hvile, som kan benyttes til at spadsere i. Derpaa igen Arbejde fra Kl. 1 til 3 $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ Times Hvile til Te og atter Arbejde fra Kl. 4 til 6 $\frac{1}{2}$. Derefter Aftensmad, Bøn og Lukning. Fællesfangerne kunne spadsere i Grupper, sidde ned og tale sammen. Cellefangerne spadsere alene eller i Grupper paa 12, men da i fuldstændig Tavshed, den ene bag den anden, alt efter Straffens Art. Fanger, der tilhøre de privilegerede Klasser i Samfundet, faa en særlig Kost, varierende efter deres civile Grad (tchine), have Ret til at skaffe sig Ekstraforplejning udefra eller fra Fængslets Køkken og gaa i deres egne Klæder og Linned, medens de andre Fanger maa leve af Fængslets Kost og gaa i Fangedragt. Undtagelsesvis maa dog sikkert de ikke privilegerede Fanger kunne modtage Ekstraforplejning udefra — i alt Fald for saa vidt som de ere Varetægtsarrestanter —, thi det er næppe rimeligt, at de privilegerede alene kunne fortære de 80,000 Æg og 4000 Kilogram Kød, som efter Angivelse bringes Fangerne paa en eneste Paa-skedag. Forplejningsomkostningerne ere for de almindelige Fanger 7—8 Kopek daglig, for de privilegerede 16 Kopek. Paa de »fede« Dage er Kosten, der i øvrigt er ens i alle Moskvas Fængsler, beregnet til at indeholde 113,6 Gram

Æggehvidestof, 41,⁶ Gram Fedt og 500 Gram Kulhydrater¹⁾. To Gange om Ugen fra 12 til 3 kunne Fangerne modtage Besøg, de tiltalte og anklagede dog kun med Rettens Til-ladelse; samtidig efterses Pakkerne med Ekstraforplejning. Bøgerne i Fængslets Bibliotek ere overvejende af religiøs Natur; de underviste Fanger kunne dog faa videnskabelige Bøger. Overtrædelser af Reglementet (Nægtelse af Arbejde, Ulydighed, Uhøflighed mod Personalet) straffes af Fængsels-direktøren ifølge Disciplinærbestemmelserne. Straffene ere: Reprimande i Enerum eller i en tredies Nærværelse, Ind-skrænkning af Kosten og af Retten til at modtage Besøg eller til Korrespondance, Anbringelse i mørk eller lys Celle (indtil 7 Dage). For de tiltalte og anklagedes Vedkom-mende afhænger Straffen dog af Prokurøren. Ved alvor-lige Forseelser kan der lige over for de til Tugthus, Tvangs-arbejde og til Deportation for Vagabondering dømte anvendes Rotting (indtil 50 Slag); dog maa denne Straf sanktioneres af Prokurøren, den lokale Fængsels-inspektør og Guvernøren. Hver Fanges Paaklædning, der væsentlig fabrikeres i selve Fængslet, koster Sta-ten 19 Rubler 49 Kopek. Direktion, Administration og Overvaagning iberegnet koster hver Fangedag Staten 30,³⁵ Kopek. Arbejdet er obligatorisk for alle Fanger undtagen de tiltalte og de dømte privilegerede. Arbejdet i en Del af Værkstederne (Bogbinderi, Sadelmageri, Modellering, Sme-deri) er taget i Entreprise af private; andre Værksteder (Væveri, Skomageri, Snedkeri, Skrædderi) drives af Direk-tionen selv, idet Arbejdet her virker til Fængslets Tary. I Cellerne beskæftiges Fangerne væsentlig med Bobinering. Fangernes daglige Arbejdsfortjeneste varierede efter Arbej-

¹⁾ Til Sammenligning tjener, at Kosten i de danske Straffeanstalter er beregnet til at skulle indeholde 114 Gram Æggehvidestof, 51 Gram Fedt og 496 Gram Kulhydrater og i Københavns Arrest til 114,⁶ Gram Æggehvidestof, 63,⁶ Gram Fedt og 457 Gram Kulhydrater.

dets Art i 1901 fra 23 (Bobinering) til 62 Kopek (Snedkeri). En Del af de dømte lejes ogsaa ud til Fragtlæsning, Brændeskæring o. l. under Tilsyn af Vogtere; ligger Arbejdsstedet over $\frac{1}{4}$ Mil fra Fængslet, blive de ude hele Dagen og have Mad med. Endelig ere en Del beskæftigede i Køkken, Vadskeri, Have og ved Reparation af Bygningerne. Fængslets samlede Arbejdsindtægt var i 1901 31,318 Rubler 39 Kopek.

I Forstaden Sokolniki ligger Moskvas Straffeanstalt (prison correctionnelle), en gammel Bygning, som oprindelig har været bestemt til Forbedringshus, men som nu modtager Mænd og Kvinder, som, særlig ved Fredsdomstolene, ere dømte til kortvarige Straffe; den kan rumme 350 Fanger. Den optager et stort Terræn (6 Hektarer), som for en stor Del benyttes til Dyrkning af Køkkenurter, hvormed Fangerne beskæftiges. Hovedbygningen, der er af Sten, danner et firkantet Bygningskompleks uden om en indre Gaard. Façadefløjen optages af Direktørens Bolig, Kontorer, Kaserne for de ugifte Vogtere etc.; den øvrige Del af Komplekset danner Mandsafdelingerne. Træbygninger tjene til Værksteder og Sygehus (18 Senge). Ogsaa Kvindeafdelingerne rummes i Træbarakker. Fængslet er beregnet paa Isolation om Natten (Natceller), men har fælles Opholdsstuer. Det ledes af en Fængselsdirektør med 2 mandlige og 1 kvindelig Assistent, har en mandlig og en kvindelig Vagtmester, 2 Overvogtere, 20 mandlige og 9 kvindelige Vogtere. Den daglige Gennemsnitsbelægning var i 1899 259,¹⁸ Mænd og 111,⁶¹ Kvinder, i 1900 241,⁰⁹ Mænd og 83,⁹¹ Kvinder og i 1901 233,⁶⁶ Mænd og 66,⁹⁸ Kvinder. Mandsfangerne beskæftiges særlig ved udvendigt Arbejde: Havedyrkning og Jordarbejde om Sommeren, Snekastning og Gaderensning om Vinteren. Desuden ved Vævning, Skrædderi og Skomageri, særlig til Fængslets Behov. Kvinderne beskæftiges navnlig ved Vadsk for Hospitaler og lignende Institutioner. Fængslets Arbejde har aarlig en Værdi af 15—16,000 Rubler.

Det mærkeligste Fængsel i Moskva er det store centrale Transfærtfængsel, som kan modtage 3000 Fanger. Det danner en Station for de gennemgaaende Fanger og de deporterede og et Koncentrationssted for Tugthusfangerne (forçats), hvis Transport til Øen Sakhalin finder Sted to Gange om Aaret, i Marts og i August, naar Sejlads er mulig. Endvidere tjener det til Opholdssted for Mænd, der ere inddømte paa lang Tid, naar de andre Fængsler ere fyldte. For Kvindernes Vedkommende modtages foruden deporterede og til Tugthus dømte ogsaa Undersøgelsesfanger. Fængslet er det største og ældste i det europæiske Rusland, men det er helt ombygget i 1879. Dog bibeholdt man den Gang den ualmindelig høje og tykke Ringmur og de 4 Hjørnetaarne, af hvilke det ene er opkaldt efter den bekendte Oprører Pougatchoff, som sad fængslet her, indtil han den 10. Januar 1775 blev henrettet. Fængslets Façadebygning, hvis Ydermur dannes af Ringmuren, er i 2 Etager og indeholder i Stuen Fængselskontorerne, Magasiner og Vagtstue, paa 1. Sal Snedkerværksted, Smedie og Celler. Fra Vestibulen, der stadig overvaages af to Vogtere, kommer man ind i en umaadelig Sal, hvor Fangetransporterne modtages og ordnes. Den egentlige Fængselsbygning, der er i 3 Etager og har en næsten kvadratisk Form, har direkte Forbindelse med denne Sal. I hver Etage af Fængselsbygningen løber langs Ydermuren en stor Korridor, medens Opholdssalene, der kunne rumme 30, 40 eller 80 Fanger, alle vende ud til en indre Gaard. De er 14 Sale i Stuen, 16 paa 1. og 18 paa 2. Sal. Der lukkes ud mod Korridorerne ved massive Trædøre, der ligge lige for et Vindue og have en Observationsluke. Salenes Møblement er overmaade sparsomt, og det lykkedes mig ikke i hele Fængslet at opdage én Seng, og af den noget mangelfulde Konversation med den omvisende Vagt fremgik det, at Fangerne holde Natteleje paa det cementerede Gulv uden Tæpper eller andre Luksusgenstande. Desuden findes 3 Værkstedssale, som hver kan rumme 100 Arbejdere, og 2

Skolesale til 40, resp. 80 Elever. Ud i Indregaarden har man bygget Kirken, men i øvrigt rummer Fængslet ogsaa et luthersk Kapel og en Synagoge. I en 2 Etages Tilbygning findes Køkken, Bageri, Vadskeri, Bade og Magasiner. Selvstændige Bygninger huse Personalet. Alle Gulve ere cementerede. Opvarmningen sker ved Kaloriferer i Kælderen, Belysningen ved Petroleum. Fængslet styres af en Direktør, som under sig har en Souschef af 1. og 5. af 2. Klasse, 2 Læger, en Præst, en Diakon og Kontorpersonale. Op-synspersonalet bestaar af en Vagtmester, 4 Overvogtere og 70 Vogtere. I Kvindeafdelingen er ansat en Overvogterske og 8 Vogtersker. 4 bevæbnede Vogtere patrouillere om Fængslet, 4 Vogtere i hver Korridor; de afløses hver 6. Time. Det daglige Gennemsnitstal af Fanger var i 1899 1754,⁴², i 1900 2010,³⁰ og i 1901 1836,⁴³; af disse sidste vare 232,⁸³ inddømte paa Tid (à terne), 549,⁷⁵ vare Transportanter og 1053,⁸⁰ skulde deporteres (forviste, Tugthusfanger og Vagabonder). Transportanterne ere dels Individder, som paa Domstolenes eller Øvrighedens Befaling skulle overføres fra en Del af Rusland til en anden (60 %), dels Individder uden Papirer, uden lovligt Erhverv, anholdte for Tiggeri eller Drukkenskab, som Mangel paa Villie ofte har bragt til Fald (40 %). De vise sig i Fængslets Værksteder som flinke Arbejdere, men falde, saa snart de løslades, tilbage til deres uordnede og sorgløse Liv. Af de, der skulle deporteres, dannes omtrent 50 % af Individder, der ere dømt for Vagabondering og Rapseri (20 %), af deporterede, der have brudt Forvisningen, og af Tugthusfanger (forçats), der ere undslupne fra Siberien og endog fra Øen Sakhalin. De gøre sig bemærkede ved deres slette Opførsel og den ødelæggende Indflydelse, de have paa deres Kammerater, samt ved deres talrige Undvigelsesforsøg. Vagabonderne ere gamle forhærdede Forbrydere, ude af Stand til alt Arbejde, ofte skjulende deres Navn for at dække deres forbryderske Fortid. Fraregnet disse, repræsentere de, der skulle deporteres, den mest intelligente og bedst

disciplinerede Del af Transfertfængslets Befolkning. Største Delen af dem ere vel lærte Individder, som et Øjeblikks Ophidselse eller Lidenskab har gjort til Forbrydere. — Transfertfængslet har 4 Hovedafdelinger: for Fanger, der skulle transporteres, for Fanger, der ere inddømte paa Tid, for mandlige Tvangsfanger og for Kvinder, der ere dømte til strengt Arbejde. Fangernes Fordeling til de forskellige Afdelinger foregaar i Forsamlingssalen, hvorhen den daglige Fange-transport til Fængslet, der undertiden kan omfatte 600 Individder, føres, og hvor der foretages en overfladisk Lægeundersøgelse af alle de nykomne. I øvrigt tager man ved Fordelingen Hensyn til Fangernes Alder og Religion. Det har saaledes vist sig uklogt at blande de altid meget fanatiske Mahomedanere sammen med de ortodokse. I en fuldstændig isoleret Sal i Kvindeafdelingen anbringes de mindre-aarige (under 16 Aar). I Transfertfængslets Hjørnetaarne, der ere indrettede med Celler, opbevares de politiske Forbrydere, der ere dømte til Deportation til Østsiberien. I to af Taarnene findes tillige Celler, som anvendes til Isolation af de udisciplinerede Fanger, som paa Grund af deres uheldige Indflydelse paa de andre Fanger ikke kunne have paa Fællesstuerne. Da Arbejdet er lidet udviklet i Fængslet, forblive største Delen af Fangerne om Dagen paa Afdelingerne, hvor de kunne spadserere paa Gangene. Skrædderværkstedet, der arbejder til Fængslets Tarv, giver det bedste Udbytte. I øvrigt arbejdes der ogsaa ved Vævning, Smedning og Snedkeri samt Bogbinderi. Den aarlige Arbejdsfortjeneste varierer mellem 6000 og 10,000 Rubler. De privilegerede Fanger og de politiske deporterede faa hver 10 Kopek om Dagen og kunne saa selv gennem en autoriseret Kommissionær skaffe sig Kosten udefra. De øvrige Fanger faa Fangekosten og gaa i Fængslets Klæder, hvortil der for Transportanternes Vedkommende hører en stor Kappe, der paa Rejsen skal tjene som Dække. — Læser man Beskrivelsen af det Moskva'er Transfertfængsel med dens stærke Accentuering af alle de humane Foran-

staltninger, som man søger at overholde, og de kraftige Lovord over Fængslets Reformatør, Dr. Haas, finder man deri intet, som kan forklare den alt overvældende Uhygge, som bemægtiger sig en selv fængselsvant Besøger, naar han naar ind i Vagtstuen og hører Fængslets Port slaa i bag sig, og som varer ved, til han atter naar ud til Dagens Lys. Det er naturligt, at denne Uhygge til Dels hidrører fra, hvad man har læst og hørt om de russiske Fængsler; men dette alene er ikke Grunden, thi der er andre russiske Fængsler, som man gaar ind i og ud af, ganske som naar man beser et hvilket som helst andet europæisk Fængsel. Og ved selve Fangerne i Transfertfængslet er der intet afstikkende. De se maaske nok noget sløvere ud, men det er ellers ganske de samme Ansigter, som man ser uden for Fængslet. Der blev præsenteret os en udsøgt Samling Mordersker — det var væsentlig Manden, som det var gaaet ud over —; men det vilde sikkert være faldet selv Lombroso svært hos dem at paavise graverende Stigmata. Nej, Grunden er sikkert væsentlig den, at Transfertfængslets hele Udseende og Indretning saa fuldstændig passer som Ramme om det Billede, man i Fantasien har dannet sig af Livet i de russiske Fængsler. Mørk og skummel, med store kun halvt oplyste, næsten nøgne Rum, i hvilke de med svære Lænker behængte Fanger bestræbe sig for at gøre tillært ydmyg Honnør for Gæsterne — det er det Indtryk, man faar af Transfertfængslet. Og den, der en Gang har besøgt det, vil aldrig glemme det.

Paa Transfertfængslets Terræn ligger Tergius-Elisabeth Asylet, som er oprettet for at modtage de deporteredes Familier og de Personer, som af fri Villie følge de dømte til Deportationsstedet. Tidligere maatte disse anbringes i selve Transfertfængslet, men i 1889 grundede Filantropen Ermakoff Asylet, som blev stillet under en særlig Bestyrelse, sammensat af Medlemmer af de to Fængselselskaber, Kommunalbestyrelsen og Fængselsadministrationen. Det ejer en Kapital paa ca. 20,000 Rubler, men faar i øvrigt Tilskud

af Staten og Bidrag af private. Ledelsen af Asylet, der kan rumme over 300 Personer, er betroet til en Inspektrice. Børnene lære der at læse og skrive og desuden et efter deres Alder afpasset Haandarbejde. Beboernes Antal veksler efter Varigheden af Opholdet i Moskva. Det vokser særlig i Maanederne Februar og Juni, den Tid, da Afrejsen til Sakhalin sker. I 1901 naaedes den højeste daglige Belægning i Juli Maaned, nemlig 145 Kvinder, ledsagede af 234 Børn (100 Drengene og 134 Piger).

Ogsaa det i 1872 grundede Kejserinde Maries Asyl har til Formaal at tage sig af de deporteredes Børn, men af dem, der blive tilbage. Undertiden optages ogsaa Børn af Forældre, der ere dømte til langvarige Frihedsstraffe. Asylet har 200 Pladser. Børnene — af begge Køn — optages kun under 12 Aars Alderen og forlade det ved 18 Aars Alderen eller tidligere, hvis man skønner, at Opdragelsen er endt. I Pigeafdelingen er indrettet en Vuggestue for Børn under 2 Aar. Undervisningen foregaar efter Reglerne for Folkeskolen. Den professionelle Opdragelse omfatter for Drengenes Vedkommende følgende Haandværk: Skomager, Skrædder, Snedker, Drejer, Tømrer, Smed, Gravør etc., for Pigernes: Skræddersyning, Linnedsyning og forskellige andre Haandarbejder. I øvrigt anvender man Pigerne ved Husgerningen. Asylet har en Kirke og — i en særskilt Bygning — et Hospital.

Det centrale Fængselshospital modtager fra de tre Fængsler saadanne syge, hvis Sygdom fordrer en længerevarende Behandling, samt Individder, der overføres fra Moskvas Politiarrester. Det er bygget i en Have, der støder op til Transfærtængslet, og bestaar af en Stenbygning i 3 Etager og 5 Træpavilloner. Det har Plads til 400 Patienter. Stenbygningen rummer Afdelingerne for indre Medicin, Øjensygdomme og Sindssygdomme samt en Del Isolationsværelser, dels for urolige sindssyge, dels for syge, som af en eller anden Grund skulle isoleres. De 5 Træbygninger indeholde Afdelingerne for veneriske Sygdomme, kirurgiske Syg-

domme, Kvinder (med en Afdeling for fødende), smitsomme Sygdomme og Observationspatienter. Endelig findes en Stenbygning med Desinfektionsrum, Prosektorværelse, Obduktionsstue og Kapel. Hospitalet staar under Direktion af Chefen for Transfertsfængslet, men ledes i øvrigt i lægelig Henseende af en Overlæge med Reservelæge og 7 Kandidater, Prosektor, Apoteker etc. Desuden ere forskellige Specialister knyttede til Hospitalet. Ved Sygeplejen anvendes dels uddannede Sygeplejere og Sygeplejersker, dels særlig dertil egnede Fanger. Hospitalet bevogtes i øvrigt af en Styrke paa 33 Mand med 5 indre og 6 ydre Poster. I 1899 behandlede paa Hospitalet i alt 3486 Patienter, af hvilke 242 døde, i 1900 3825 med 329 døde og i 1901 3078 med 197 døde; altsaa en Dødelighedsprocent af 7—8. Hospitalsdagens Antal var i 1899 136,338, i 1900 124,526 og i 1901 94,412. Hvad specielt Sindssygeafdelingen angaar, da har den 56 Pladser (50 Mænd og 6 Kvinder), men kan i Nødsfald modtage 100 syge. Opsynspersonalet bestaar af 15 Mænd. Her som paa de andre Afdelinger koster hver Patients Underhold ca. 50 Kopek daglig.

Til de Institutioner, som man særlig opfordredes til at besøge, hørte ogsaa Tvangsoptørelsesanstalten for Drengene, Ronkavieknikoff Asylet i Moskva. Det er en kommunal Institution, bestemt til at korrigere fordærvede og ved en af Byens eller Guvernementets Kriminaldomstole dømte Drengene i 10—15 Aars Alderen. Det opretholdes dels ved Renterne (4,500 Rubler) af en Kapital, dels ved Tilskud fra Zemstroen (6000 Rubler), Fængselskommissionen (3000 Rubler) og Byen Moskva (indtil 40,000 Rubler). Foruden de dømte, af hvilke der kan optages 150, optager Asylet i en særlig Afdeling med 30 Pladser alle de unge tiltalte (under 17 Aar) under hele Undersøgelsestiden. Hvad de dømte angaar, er Opholdets Minimum 1 Aar, men i øvrigt beholder Asylet Drengene saa længe, til det mener, at de fortjene at sættes paa fri Fod, dog ikke ud over det 18. Aar. Ved Asylet er ansat en Direktør, en Underdirektør, en Præst, en Dia-

kon, 8 Opdragere, en Læge, 2 Opdragersker, 12 Opsyn, 9 Værkførere etc. Drengene ere fordelte i 7 Afdelinger. 1. Afd. (30 Pensionærer). Lejlighedsforbrydere og ny ankomne, hvis moralske Standpunkt skal studeres. 2. Afd. (25 Pensionærer). Ældre af samme Afd. 3. Afd. (25 Pensionærer). Vanetyve, udisciplinerede, uden Tilsyn opvoksede paa Garderne og stadig overladt til sig selv, men som dog ikke ere fuldstændig fordærvede. 4. Afd. (20 Pensionærer). Ældre af foranstaaende Type og yngre, men forstøkkede Børn, der allerede ere kendte med Udskejelser og Drikfældighed. 5. Afd. (18 Pensionærer). Fuldstændig fordærvede Børn, for hvilke Udskejelser ere habituelle, forbryderske for at tilfredsstille deres slette Instinkter. 6. Afd. (15 Pensionærer). Børn, hvis Handlinger ere Udslag af en sørgelig Hereditet, og som ofte ere sygelig irritable. 7. Afd. (17 Pensionærer). Børn af lidet udviklet Moralitet, saakaldte »moralisk sindssyge«. Hver Afdeling er stillet under den direkte Ledelse af en Opdrager, som i Overholdelse af Disciplinen støttes af et Opsyn, valgt mellem forhenværende Underofficerer. Om Dagen ere Børnene stedse under Opdragernes, Opsynets og, under Arbejdet paa Værkstederne, Værkførernes Tilsyn. Om Natten sover der et Opsyn paa hver Stue, og desuden foretage to Nattevagter stadige Ronder. Paa Opholdsstuerne har hvert Barn sit smalle Skab, hvis Dør om Aftenen slaas ned og omdannes til en Art Sovebriks. Børnene undervises i følgende Haandværk: Snedkeri (25—30 Pensionærer), Smederi (25—30), Drejeri (5), Bogbinderi (20—22), Paparbejder (2—3), Skomageri (30—35), Skrædderi (10—15) og Bygningsmalen (3—7). Varetægtsarrestanterne lave Kurvefletning. Arbejdsfortjenesten er ca. 25,000 Rubler om Aaret. Ved Valget af Profession tager man Hensyn til Alderen og den fysiske Udvikling, Opholdstiden i Asylet og Barnets og dets Forældres Ønske. Haand i Haand med den professionelle Opdragelse gaar Undervisning. Børnene lære at læse og skrive og at regne de 4 Species, faa desuden Undervisning i Bibelhistorie, Historie og Geografi (særlig Ruslands), lære

ogsaa lidt Zoologi, Botanik og Fysik. Paa Søn- og Festdage holdes i Reglen Foredrag af moralsk-religiøs og let videnskabelig Natur. Desuden lære Børnene at tegne og at spille Blæscinstrumenter. Ved den Fest, som Mairén i Moskva gav for Kongresdeltagerne paa Raadhuset, musicerede Asyls Drengeorkester. Opstaanningen finder Sted Kl. 5¹/₂. Der er 5 Maaltider om Dagen: Kl. 6 et Stykke Rugbrød. Kl. 8 Te og Brød, Kl. 12¹/₂ Middag paa to Retter (Suppe og Kacha¹), Kl. 4 The og Brød, Kl. 8¹/₄ Aftensmad paa to Retter, Kl. 9¹/₂ er Sengetid. I øvrigt er Døgnet fordelt paa følgende Maade: 2—3 Timer anvendes til Undervisning i snævrere Forstand, 2—2¹/₂ Time til Musik, Tegning etc., 5—10 Timer til Arbejde i Værkstederne (8—10 for de ældre), 5 Timer til Hvile, Spadseren og Leg, 8 Timer til Søvn. Naar Pensionærerne forlade Asylet, bestræber man sig for at anbringe dem ved det Haandværk, de have lært, og de faa en Pengehjælp, hvis Størrelse afhænger af deres egen Fortjeneste. De vedblive til deres 21. Aar at staa under Tilsyn af et særligt Patronage-Selskab, som vedbliver at staa dem bi baade med Raad og Daad. De, som vedblive at vise en god Opførsel, faa senere af Asylet en lille Sum Penge, som sætter dem i Stand til at udstaa Militærtjenesten, gifte sig eller etablere sig.

Tvangsopdragelsesanstalten (asile correctionnel) for unge Piger ligger i Bolchevo, 16 Verst fra Moskva, og er grundlagt 1874. Asylet var oprindeligt bestemt til at optage de smaa Tiggersker, der opsamledes paa Moskvas Gader, opdrage dem efter den kristne Religions Forskrifter og lære dem en Haandtering, hvorved de kunde fortjene deres Brød paa en hæderlig Maade; men efterhaanden udvidedes Rammerne til ogsaa at optage Pigebørn, der ere dømt for Mord, Tyveri, Vagabondering og andre Forbrydelser. Asylet har da nu en dobbelt Opgave: Protektion og

¹) Kacha, der er den staaende Eftermad ogsaa i Moskvas Fængsler bestaar af Boghvede eller Hirse med Solsikkeolie.

Korrektion. Børnene ere anbragte i en stor Bygning liggende midt i en Skov. Særlige Bygninger indeholde Hospital, Bade og en Hønsegaard. Ved Siden af Undervisning i snævrere Forstand lære Børnene, der optages fra 7 til 18 Aars Alderen, en Haandtering: Skræddersyning, Linnedsyning, Vadsk, Opdrætning af Fjerkræ, Husgerning. Asylet oprettholdes væsentlig ved privat Godgørenhed.

Moskva er en rig By, og man faar ikke alene af dens Patronage-Institutioner, men ogsaa af mange andre Forhold, som man stifter Bekendtskab med, et levende Indtryk af, at den ogsaa forstaar at anvende sin Rigdom paa rette Maade.

Christian Geill.